

ABONAMENTUL

Pe 1 an 12 lei

Un număr nou 10 bani
vechi 40

CENTRUL DOBROGEI

ANUNCIURI

Se primesc direct la
administrația ziarului și
în condițiile cele mai
avantajoase.

Apare săptămânal în Babadag.

SUB DIRECȚIA UNUI COMITET

Redacția și Administrația Str. Carol.

DUPĂ CONCEDIU

Din punctul de vedere al lucrărilor de gospodărie județiană și de administrație proprie și putem zice că am avut mai mult un fel de stagnație pe timpul cât d-nu Nenițescu a fost în concediu. S'au expediat numai lucrările curente și s'a făcut, față nevoilor zilnice. De alt-fel era și natural, intru cât acela căruia i-se cuvine inițiativa în cesiunile mai însemnate lipsea din capul județului.

Dar era concediilor și a vacanțelor, cu venirea lui Septembrie a trecut, și ne așteptam a vedea pe d-nu Nenițescu iarăși la lucru, harnic și energic ca și până acum.

Din parte-ne îl vom secunda cu aceeași dragoste și desinteres ca și în trecut, însă ținem a 'i atrage atenția asupra următorului lucru, ce după noi, primează reînceputul ori-carei acțiuni.

Ca a existat și ca mai există încă o cesiune dobrogenă aici la gurile Dunării este astăzi un fapt dovedit, un adevăr aproape istoric. Cititorii vor găsi în corpul ziarului și programul de acțiune al comitetului panbulgaresc din Dobrogea, despre care drept să spunem că nu avusesem cunoștința până în prezent, dar care, nu știm prin ce fericită întâmplare acest program a încăput pe mâinele studențimei universitare și el a fost citit în plin congres la Tulcea, ast-fel că tot tineretul țerei a putut lua cunoștința de.... *ce vor bulgarii din Dobrogea.* Ne contestat este iarăși că d-nu Nenițescu a pătruns perfect de bine toate aceste mostre de loialism și devotament ale conducătorilor bulgarimei dobrogene față de Țară și Dinastie și în scurt timp d-sa a isbutit în cea mai mare parte a adevăratei lor proporție.

Dacă însă nu va fi isbutit pe deplin; dacă punctele 5 și 7 din programul de mai la vale își

mai au încă ființa din când în când, acesta nu se datorește de cât lepadaturilor societății românești pripașite pe aici prin Dobrogea.

Nu pofti întreprinde o operă de asanare complectă a procesului de asimilare, până când nu cureți mai întâi terenul de toți spinii, de toate burienile infecțioase și vatămătoare, care îți contracarează la ori-ce pas și vecinic îți stau drept pedică la opera ce ai întreprins. În termen mai concreți: nu pofti dovedi că administrația românească în Dobrogea e bună, intru cât tot un român va căuta să dovedească lumii întregi ca nu e bună, și acesta nu din convingerea lui, ci din interesul ce 'l are față de străinul care 'l plătete pentru a 'i servi de paravan, pentru a se servi de icalitura lui. O purificare radicală deci se impune și cum legile privitoare la Dobrogea dau prefectilor puteri mai excepționale, credem că d-nu Nenițescu va usa de toate aceste drepturi, pentru ca să termine odata complectamente cu această faimosă cesiune dobrogenă. Mai bine cu mai puțin români la drum și cu cugete curate, de cât cu mai mulți dar dominați de interese meschine și reclame de saltimbanci.

Acosta e părerea noastră,

C. D.

CRONICA

(Injurături sadea, cu pretentie de spirit N.R.)

Față cu pericolul ce ne amenință din partea comitetului bulgaresc de 19 — tot hondoceuz le place — al cărui (adeck al comitetului; ala e subiectu... după gramatica mea) ca să nu mai lungim vorba... al cărui program de acțiune și de inacțiune cititorii îl pôte găsi gratis tot în numărul de față al „Centrului Dobrogei”. — noi, adeck comitetul de redacție, ne am hotărât să facem și noi un program cu care să introducem în năbădăi pe cei 18 bulgari cu ceafă grosă, plus tartacot al bătrîn, adeca amicul nostru Dimitrie Hagi Petrof.

Iată acum și programul nostru de contra acțiune, eșit din capul comitetului întocmai ca o Minervă din tasta lui Jupiter:

1) Cât a'o strimba vr'unul dintre comiteții panslaviști la noi, românii din toate unghiurile să plece în delegație la Rege, la d-nu Sturdza, la Impărătesa Indiilor și la Menelik, regele Vavilonului.

2) Să compărăm un casor pentru doctorul Rus Alexandroff și să 'l punem să tale cu marea vitează toate bătăturile de la capetele

celor 19 comiteți pe cari bulgarii 'l au pus ca să rezolve cesiunea Orientului.

3) Să ne băgăm cu toții socialiști la Măgură pentru ca „viribus unitis” să 'l forțăm să dea în toate diminețele ochii peste cap și să scotă foc pe nări, până când se vor milostivi clienții ca să 'l plătescă un leu de proces iar nu 70 bani cum e dumnealui învotat.

4) Să contribuim, pe cât mijloacele ne vor permite, la stringerea unui fond cu care să procurăm ghindă celor 19 comiteți pe timp de iarnă; iar vara să 'l ținem în baltă.

5) Se cerem eliberarea lui Ciapcănu și a tuturor bandiților dobrogeni, pentru a dovedi că administrația românească e incapabilă și se jochă cu el ca pisica cu șoarecele.

Aceste puncte odată stabilite.... la lucru băeți.

Searaosehi.

DEȘTEPTI BARBAȚI

Iată care era și este programul de acțiune al comitetului bulgaresc din Dobrogea, adică al celor 19 fețe cinstite cari astă-iarnă plecaseră în corpore la București ca să reclame M. S. Regelui și d-lui prim-ministru în contra d-lui Nenițescu și a întregii administrații actuale, că 'l persecută, ca și când n'ar fi el cel mai devotați cetățeni români. Acest program căzut pe mâna studenților a fost citit în congresul de la Tulcea, spre uimirea lor și a cetățenilor cari au luat parte la acea ședință. Vom publica în locul foiletonului întreaga conferință a d-lui G. N. Gheorghiu, student în drept, din care am extras acest program. De o cam-dată publicăm numai programul, ca să știe toți românii și în special toți funcționarii din Dobrogea cu cine au de-a face.

1) Unirea tuturilor slavilor din Dobrogea, precum bulgarii, rușii și lipovenii, spre a forma un singur popor superior ca număr românii și celor-l'alte nēmuri.

2) Inițierea și întreținerea unui număr din ce în ce mai mare de școli bulgărești.

3) Ajutorarea bulgarilor de prin alte părți, precum și a rușilor cari ar veni să locuiască în Dobrogea, ca ast-fel să se pôte mări numărul lor, mai ales în orașe.

4) Bulgarii și Rușii să se ajute în mod reciproc pe tărîmul economic și ast-fel să se facă stăpâni pe pietețele Dobrogei.

5) Exploatarea greșelilor administrațiunii dobrogene spre a ațîța ura celor-l'alte naționalități contra dominației române.

6) Să caute a se folosi de slăbiciunile funcționarilor români, spre a 'l domina și cu ajutorul acestora să devină stăpâni pe dregătoriile publice.

7) Să împingă pe sătenii la răscole și să ajute la formarea bandelor de tâlhari, ca ast-fel să pôte dovedi incapacitatea guvernului român.

Pentru viitoarea expoziție

Expoziția de animale și alergăriile de cai, ce au avut loc anul acesta la Constanța, au reușit ce e dreptul destul de bine, dar ar fi putut să reușescă mult mai bine și să dea rezultate uimitoare dacă se luau din vreme ore-cari măsură.

Se știe în adevăr că în Dobrogea rasa cailor e cu mult superioară celei din restul Regatului și ca număr și ca dezvoltare saă înălțime, însă în afară de saatele germane cari s'au mai deprins puțin a 'și aduce cailă la expoziție, cele-l'alte saate, de alte naționalități nu participă aproape de loc. Părerea noastră e ca atunci când se fac clasările cailor pentru recchișii, de către o comisie în care ia parte și un ofițer de cavalerie, și un medic veterinar și sub-prefectul, să se noteze toți cailă buni și frumoși, ast-fel ca tîmna, în ajunul expoziției autoritățile administrative să știe precis față de cine să insiste pentru a participa la expoziție. Cu modul acesta atât d-nii miniștri cât și comitețele de organizare a expozițiilor ar avea ocazie să 'și facă o idee mult mai bună de rasa cailor dobrogeni și pôte că cu modul acesta s'ar lua demersuri mai urgente pentru a prepara remontajul de la noi din țară, în loc de a mai vîrta anual atîția bani în străinătate. Inca! dacă vrem să ajungem undeva cu aceste expoziții, să lucrăm mai serios.

Vidi.

LUAȚI AMINTE

Preocupați mai mult de interesele generale ale provinciei am dat întâietate acestora în colonele ziarului nostru, neglijînd până acum a ne ocupa și de Babadag. Dar a venit vremea, să dăm mai multă atențiune orașului nostru de cât provinciei în genere, căci cămașa e mult mai aproape de cât mantaua. Și, fiind-că ne găsim numai la un pas de epoca alegerilor generale la comună, să începem a arăta alegătorilor ce anume program de gospodărie comună trebuie să pretindă acelora, cari, solicită sufragiile lor, spre a avea în mână sorta comunei pe timp de patru ani; căci nu-l de ajuns să pretinzi un scaun la comună, pentru că sorta te-a ajutat să unoți două trei curmee la un loc, nici nu-l suficient să-ți arăți demnitățile publice ce le-ai ocupat în trecut, ori să te mărginești a critica ce fac saii ce au făcut actualii odili ai orașului; principalul e să dovedești, că ești un om cinstit, că cugești serios, și că ai un plan bine determinat asupra celor ce sunt de făcut la comună, asupra îmbunătățirilor ce reclamă orașul, și apoi să candidezi la cărma lui.

Sunt pretendenți, și încă foarte mulți, cari au speculat buna credință a alegătorilor făgăduindu-le marea cu sarea, dar cari odată ajunși acolo unde aspirau, n'au avut altă grijă de cât cum să 'și

facă mai bine treburile lor în dauna interesului general. Actuala administrație l-a înțeles perfect de bine și pe cât l-a fost posibil, le-a cam făcut vânt de la primărie; rămâne acum ca și corpul electoral să-și facă datoria, nelăsând să se introducă în sinul consiliului comunal de cât numai persoane demne și muncitoare.

Noi ne vom face datoria schițând un program de gospodărie comunală.

Un alegător.

TRIBUNA LITERARĂ

'Mi-e dor

'Mi-e dor, 'mi-e dor de valea verde,
De rîulețul de cristal,
De stejereișul de pe munte;
'Mi-e dor de cerul de opal.

'Mi-e dor de lunca fermecată,
De tănuitele alei,
In care mă 'mbata adesea
Mirosul florilor de tel.

'Mi-e dor de luna argintie,
S'o ved' eşind după muneel;
Dar m'aş lipsi cu drag de toate,
Să l' ved' odată, 'n schim, pe el.

Elena C.

Bucureşti 14 Sept. 1908.

D'ale Invetămintului

(Caetele de lecţiuni)

În noul regulament al şcolilor primare, pus în aplicare de la 1 Septembrie curent, este o dispoziţiune, care îndatorăză pe învăţătorii şi institutorii cu titlul provizoriu, şi pe cei definitiv, însă numai când sunt trecuţi la o clasă, unde n'au mai făcut lecţiuni, să-şi întocmească un caet anume în care să trecă şi cu şii planurile tuturor lecţiunilor ce au de predat, notând pe contra-pagină observaţiunile sau lipsurile ce singur şi-au găsit în timpul prelegerilor. Acest caet trebuie scris cu îngrijire, şi prezentat atât la inspecţiunile de peste an, cât şi la examenul de difinitivat.

Buna dispoziţiune, n'avem ce dice, numai că e cam imposibil de aplicat la o şcoală cu clase unite. Ce să facă institutorul cu două clase, care are 10-lecţiuni pe şii, prin urmare 10 planuri de lucrat? Dar învăţătorul cu 5 clase în spinare?

Şi o spunem asta pentru or-ce şcoală primară în genere; când însă e vorba de Dobrogea, aci ne încurcăm cu desăvârşire, căci pregătirea unei lecţiuni la o clasă cu populaţie şcolară eteroglotă, constituie un adevărat studiu filologic, de ore-ce institutorul e preocupat nu de lămurirea unor termeni neînţeleşi ci munca lui să destăşură mai întâi traduce copiilor cuvint cu cuvint întreaga lecţie de predat.

Asta în cazul când cunoşte limbele vorbite în localitate. Dar când nu le cunoşte? O! atunci e atuncel. E nevoie atât institutorul cât şi învăţătorul să-şi procure o înţregă bibliotecă de dicţionare, să întrebe şi să înveţe de la cine pôte şi el. Ei bine, această nu e o muncă colosală? Credem că da. Atuncel dar când mai are timpul să-şi orânduiască în plan lecţia sa, când s'o mai trecă pe curat, şi când să-şi facă observaţiuni asupra lipsurilor ce singur şi-a constatat la atâta amar de lecţiuni pe şii.

Sigur că nu va putea să fie exact la îndeplinirea acestei dispoziţiuni reglementare şi în acest caz tot pielea lui plăteşte glôba.

Aducem la cunoştinţa d-lui Ministru al Instrucţiunii această enormă greutate la care e expus învăţătorul şi institutorul dobrogean, rugându-l în acelaşi timp să-l facă mai uşor această sarcină, prin reducerea obligaţiunii la 2 planuri de lecţiuni pe săptămână cel mult.

Pomicultura noastră

Incontestabil că ţara noastră prin poziţiunea excelentă ce o are este accesibilă pentru multe feluri de plantaţiuni. Cu toate acestea, din cauza neglijenţei, ajungem încetul cu încetul ca să ne procurăm din străinătate până şi lucruri de acele, care la noi pot fi cu mult mai superioare.

Printre alte importuri ce se fac la noi fără nici un rost, putem spune ce avem astăzi şi importul de fructe. Nu vorbim de portocale, de lămâi, sau de smochine, care se ştie că sunt accesibile numai ţerilor calde; dar vorbim de altele, precum: de mere, pere, caise, struguri, etc., cu care de cât-va timp, suntem inundati din ţerile vecine.

Credem că acest rău l'a avut în vedere cei ce au înfiinţat fermele model, adică cu sacrificiile ce le face pentru îngrijirea deosebită a diferitelor industrii să pôtă veni în ajutorul particularilor la timpul oportun.

În speţă vorbind, ôre n'ar fi bine ca d-nul ministru al agriculturii să dispenseze ca în fie-care an să se trimită câte un număr ôre-care de pomi la fie-care şcoală rurală, pentru a fi cultivaţi? Noi credem că da! căci pe lângă că elevii ar învăţa în mod sistematic cultivarea pomilor dar încet-încet acest gen de plantaţiune ar lua o desvoltare tot mai mare.

Afară de asta s'ar mai putea da apoi un bun imbold particularilor prin ţinerea de micl expoziţi, şi astfel am putea ajunge nu numai să re dispensem de fructele străine, dar să facem şi un bun export chiar cu multe din fructele noastre.

INDUSTRIA BUMBACULUI IN DOBROGIA

Printre alte multe perspective frumoase ce le are ţara noastră prin poziţiunea ei excelentă, este şi aceea că o parte din teritoriul nostru transdanubian, s'a constatat că este accesibil culturii bumbacului.

Faptul acesta se va părea multora pôte, ca ceva nou, şi ne mai pomenit până acum, dar cu toate acestea, la ministerul domeniilor, în cercurile comerciale înalte ca şi în străinătate, este cunoscut de mai mulţi ani.

În privinţa industriei bumbacului la noi, industrie care va forma, pôte, în curând un nou şi bogat isvor de avuţie naţională: iată ce putem spune de o cam-dată.

Sunt vr'o câşti-va ani de când, în urma încercărilor făcute de locuitorii din partea nordică a judeţului Tulcea, s'a putut constata ştiinţificeşte că intriga suprafaţă care formăză delta Sf. Gheorghe, este accesibilă culturii bumbacului.

Acastă constatare atât de importantă din punctul de vedere economic, nu numai pentru România dar chiar şi pentru alte ţeri europene, se înţelege că n'a putut să nu atragă atenţia marilor capitalişti.

Şi într'adevăr, sunt vr'o patru ani de când un consorţiu de capitalişti englezi, printre cari figurăză şi firmele cunoscute nouă, Watson & Jouell şi Crompton & Hattersley având un capital disponibil de 500 milioane, au obţinut concesiunea de la guvern, pentru înfiinţarea instalaţiunilor necesare, cari să le dea apoi dreptul de exploatare pentru 50 ani.

Cultura bumbacului având nevoie de irigaţiuni regulate, şi cum apele noastre nu prezintă avantajile pe care le au apele din America şi Indi, compania engleză s'a decis să canalizeze Dunărea cât ţine delta Sf. Gheorghe, lucrare care a fost începută de trei ani şi la care se lucrăză cu multă activitate încă şi astăzi.

Probabil că toate instalaţiunile vor fi ter-

minate peste 3—4 ani, după care apoi se va începe cultura sistematică a bumbacului.

După cum se vede, situaţia economică a ţerei noastre are o perspectivă din cele mai splendide. Având onôrea de a vorbi cu persoane competente în materie, am aflat că după toate experienţele făcute, s'a ajuns la concluzia că vom ajunge într'o zi ca România nu numai că nu va mai face import de bumbac, dar va fi încă în poziţiune de a face şi export. Ceea-ce vine în aprijinul acestei idei este că din cercetările minuţioase făcute până acum, s'a dovedit că bumbacul de provenienţă română va fi cu mult mai superior în calitate de cât chiar cel din America şi Indi.

Sperăm că în curând vom putea reveni asupra acestei chestiuni care prezintă o importanţă deosebită pentru economia noastră naţională.

Correspondenţa din Galaţi

III

Domnule Director,

Iartă-mă şi nu mă dojeni, că n'am ţinut tocmai strâns firul corespondenţei mele cu „Centru”, dar am simţit atâtea plăceri şi am încercat atâtea emoţiuni, sufleteşti în cursul călătoriei mele din această vacanţă, în cât întărzierea corespondenţei din ultimele zile pôte fi scuzabilă într'u cât-va.

După cum vă arătai în scrisoarea precedentă, am plecat din Galaţi acompaniat de trei prieteni din copilărie, într'o droşcă ce se asemănă foarte mult cu harabaua cu care Adam şi Eva şi-au cărat bagajul din raiu atunci când s'au predat la tentaţiunile Satanei. După multe chinuri şi neazuri cauzate nu numai de desagrămentele drumului plin de praful luasem, ci mai cu seamă din cauza obiceiului vizitiului nostru de a nu-şi mâna mai la trap glôbele sale, am ajuns în fine, după aproape o zi de călătorie, în zarea deluului de pe vârful cărui se vede valea în care e aşezată pădurea „Mortopol” ţinta excursiunii noastre.

Oh! Domnule Director, când ai vedea ce spectacol grandios se prezintă călătorilor, când ultimele raze ale soarelui sărută fruntea delurilor ce înconjură acea localitate, ai lăsa şi „Centru” şi tot, şi ai veni să te instalezi cu noi aici, unde grijele şi neazurile nu şi-au putut gasi un ouleuş prielnic.

După ce vizitiul nostru a scos hăturile de la cai spre a împiedica rôtele, ca să nu scape telegarii lui la vale, şi ne-a pus pe noi să ducem caii de căpăstru, am început a scobori pe o vale, care cu cât înaintăză devine mai strămtă şi mai prăpăstioasă. Amurgise d'abinelea. Nôptea se arăta frumoasă, cerul împodobit cu tainicile lui candelabre şi luna apărea la intervale pe culmea delurilor colorate albastru închis pe un cer roşiatic.

Am ajuns în vale, şi suindu-ne în trăsura, am pornit înainte prin mijlocul pădurei. Eram muţi, cuvintele ni se opreau pe buze, spre a nu turbura acea pace divină ce ne înconjură.

Cocoşii cântau de miezul nopţii, când trăsura se opri în satul Cişmele la casa proprietarului moşiei, d-l Nisipeanu.

Ce paradis de locuinţă are d-l Nisipeanu! Inchipuiţi, d-le Director, o casă fără pretenţi, zidită numai cu un cat, dar curată, luminată şi înconjurată de pomi şi o vie, că te pierzi de te-ai expune s'o vizitezi fără un companion cunoscut.

Acolo am petrecut noi trei zile, timp ce a trecut ca trei césuri; dimineaţa tăceam lungi preumblări prin împrejurimi, peste zi venătore în pădurea „Mortopol” iar seara când nu eram prăpădiţi de oboseală, mausul îşi făcea inevitabilă sa apariţie de ne ţinea până nôptea târziu. Aşa e d-nu Nisipeanu; bun, amabil, îndatoritor peste fire, dar se ştie bine, că ar intra în fundul iadului şi nu te lasă, până ce nu-l faci plăcerea unui maus, fie măcar şi de o jumătate de coas. Dar lasă că

şi noi, gălăţenii, când ne încurcăm în pâna mausul, speriam chiar şi pe d-nu Nisipeanu, tartorul jocului de cărţi.

Timpul petrecerii noastre la ţară trecând pe neaşteptate, gentilul nostru ospitalier ne oteri trăsura sa de curte, cu care ne făcurăm intrarea triumfală în Galaţi, unde eu am mai stat două zile, ca să-mi regulez unele afaceri de mare interes, dar cari au rămas lăsate uitărei, din cauza..... (ghicel d-le Director?)

Cred că multă vreme n'am să mai dau prin Galaţi, căci în ultima zi a şederii mele în acest oraş am păţit una de-oi ţine-o minte cât oi trăi. Nici nu-mi prea dă mâna să vă istorisesc pătania mea, căci mi-l frică să nu mă rideţi. Dar haide să fac şi această jertfă. Uite cum „au devenit lucrurile”: Mă plimbam pe strada Mare şi eram dus pe gânduri, când un aturisit de jidan, care văpsea frontispiciul unor case de la al douilea cat, a fraţilor Maghiari, făcând o mişcare pripită, răstornă tinichiaş cu vopsea şi mi-o tornă pe mine umplându-mă de sus până jos de boia.

Inchipuiţi-vă în ce hal a trebuit să fiu eu, îmbrăcat în haine gris muiate în văpsea galbenă; nici ilustraţiile „Il papagal” cu totă plasticitatea culorilor cu care sunt lucrate, n'au putut provoca un râs mai omeric, ca costumul în care mă aflam eu atunci. Numai stăta însă n'ar fi fost nimic, dar eu am păţit-o mai lată, căci având imprudenţa, să mă cert cu iscusitul meu pictor, am provocat atenţiunea mulţimei, care aglomerându-se din ce în ce mai mult, s'a format un convoi respectabil, o adevărată nuntă, ce m'a însoţit—cu voie, fără voie—până la hotel. Nici nu ştiu ce am mai făcut de ruşine, mi-aduc numai aminte, că la venirea mea cu nunta la hotel, ferestra de vis-avis era deschisă, şi din acel fatal moment nu s'a mai deschis.

A doua zi am plecat către casă.

Redactor

FLOARE IUBITĂ

Lună dragă, — baţi o cale
Şi eu altă cale bat;
Ducem ambii rostul vieţii
Neschimbat.

Te încânţi de multe 'n ceruri,
Dar în drum ai întâlnit
Vre-o flóre mai strălucită
De iubit?

Eşti iubită lună 'n lume
Multe, multe-am adorat!
Ah! dar cât de rău îmi pare
Ne 'ncetat;

Că din câte flori pe lume-s,
Nu e una mai presus:
Le-am iubit cu dor pe toate.
Dar... s'au dus!...

Vrei tu lună s'ascuţi ruga'mi,
Pôte mâine o să pier:
Să 'mi fi tu flóre iubită
Sus în cer!...
N. Mihăescu-Nigrlm.

Ultime Telegramme

Mórtea Reginei Danemarcei

Copenhaga, 17 August.—Regina Danemarcei a murit aqîia cincî ore şi jumătate dimineaţa.

Lucia-Wilhelmina-Frederica-Carolina-Augusta-Iulia, principesă de Hesse-Cassel închide ochii în al 81-lea an al vieţii.

Desnodămintul fatal pe care ni-l anunţă telegrama Agenţiei române era temut de multă vreme. Încă acum 2 luni bóla reginei daneze se agravase atâta în cât doctorii nu mai sperau să întreje mult timp în viaţă pe bătrâna bolnavă. După o uşoră îmbunătăţire, starea sănătăţii sale se agravă şi mai mult în urma ştirii atentatului a cărui victimă căzuse împărătesa Austriei. De două zile telegramele ne-au anunţat intrarea în agonie a reginei Luiza.

Măritată în 1842 cu regele Christian al IX-lea, regina Danemarcei lasă următorii copii: Regele George al Greciei; Maria Feodorovna, ţarina Rusiei; Alexandra, soţia prinţului de Gales; principele regal Christian Frédéric; Thyra, ducesa de Cumberland şi Waldemar soful principesei Maria d'Orleans.

Comercial nostru de pește

Este astăzi un lucru cunoscut aproape de toți că băștile noastre abundează în pește de tot felul și a cărui calitate este superioară peștelui din alte părți.

Din nefericire însă acest produs care ar putea să formeze un izvor de bogăție națională este atât de neglijat în cât totul aproape se mărginește numai la consumația internă. Dacă pe lângă modul de exploatare primitivă se mai adaugă și alte proceduri vicioase, lesne se poate vedea cum pe fie-care an ne lipsim de mai multe milioane. Așa cum este exploatat astăzi și cu mijloacele de transport destul de dificile, peștele nostru are cea mai bună căutare pe piețele străine.

După informațiile pozitive ce le avem, peștele românesc este exportat până la Lemberg, Viena, Buda-Pesta, Leipzig, Breslau, Berlin, etc., precum și în toate zonele care depind de aceste puncte principale. În special, morunul și șalăul au mare căutare și se vând pe prețuri destul de scumpe. Ziarele economice nemțești au deschis rubrici speciale pentru a indica prețurile zilnice ale peștelui românesc.

Dacă exploatarea s'ar face mai sistematic, și dacă mijloacele de transport ar fi mai bine alcătuite, comerțul de pește ar lua un avânt simțitor până la o completă organizare încă a serviciului pentru exploatarea pescăriilor, comercianții de pește ar fi mulțumiți dacă direcția c. f. r. ar dispune măcar ca transportul, cu vagoanele pe care le avem, s'ar face regulat și mai prompt.

Modul cum se transportă astăzi atât în țară cât și în străinătate e peste măsură de vicios și de dăunător acestui comerț. Iată o pildă:

Un transport de pește expediat de exemplu din Galați, cu marea viteză, la orele 6.20 dim. ajunge la Burdujeni, în aceeași zi la orele 4.42 seara. Aici însă ca și la Prodeal, peștele este ținut două-zeci și patru de ore, și apoi după acesta este expediat, așa că ajunge la destinație chiar după trei zile!

Cum însă de la Ișcani pleacă zilnic un tren de persoane la orele 6 seara, ar fi bine ca direcția c. f. r. să ia înțelegere cu direcția căilor ferate austriace, ca trenul de persoane No. 244 care pleacă din Ișcani la orele 6 seara, să poată lua peștele care sosește la orele 4.43 p. m. Cu chipul acesta peștele ar ajunge la Lemberg a doua-zi chiar de la expediție, iar în celelalte orașe din Austria și Germania cu mult mai înainte de cum sosește astăzi.

După cum se vede nu trebuie de o camdată, de cât puțină voință din partea direcției c. f. r. pentru a stabili o legătură între trenurile noastre și cele ungare și austriace lucru care ar fi de mare folos pentru comerțul nostru de pește. De altfel, chestiunea fiind foarte simplă sperăm că d-nul Saligny, directorul general al c. f. r. nu o va trece cu vederea.

Un călător american la redacția Dreptății

Ziaristul american Henry Dharmont, care în urma unei însemnate prinosori a întreprins o călătorie în jurul lumii, a sosit în București și a vizitat redacția ziarului „Dreptatea”.

Iată câte-va amănunte interesante asupra condițiilor originalei prinosori și asupra nu mai puțin originalului călător:

Condițiunile parului

Ziaristul american Henry Dharmont din Chicago, afirmă într-o zi într'un cerc

de prieteni că ar putea face în doi ani înconjurul lumii, plecând din Chicago fără o para în pungă.

În America e imprudent să spui asemenea lucruri, căci pățimășii pariilor prind de veste, te înhață și numai scapi din ghiara lor până nu încerci să execuți isprava cu care te-ai lădat când te-ai luat gura pe dinainte. Îți pun condiții atât de ademenitoare, îți promit recompense atât de strălucite în caz de reușită, în cât cu greu poți rezista afurisitelor ispite.

Cu ziaristul nostru cazul n'a fost tocmai acesta. Nu l'a luat gura pe dinainte și n'a trebuit să fie rugat mult ca să încerce un ocol al lumii, fără nici o para la plecare, în timp de două ani. Cu entuziasmul pe care i-l dădea încrederea în sine, încheie cu niște mari editori americani un contract în următoarele condițiuni:

Henry Dharmont se obliga să plece din Chicago în ziua de 5 Septembrie 1897, fără un ban în pungă, fără altă îmbrăcăminte de cât un costum de hârtie, și să se întoacă exact după două ani la 5 Septembrie 1899, la 12 ore precis. Ziaristul se mai angaja pe onoare să nu facă nică-eră datorii, ci să plătească totul din bani câștigați în mod onorabil. Dacă până la termenul fixat Henry se va întoace la Chicago urmând un itinerariu fixat dinainte și de la care nu se poate abate de cât cel mult cu zece grade de o parte și de alta a liniei, va câștiga un premiu de 20.000 de dolari (100.000 de franci.)

Acest premiu nu este de cât o foarte mică parte din tabuloșele sume pariute pentru reușita sa căderea întreprinderii. Editorii cu care a contractat Henry Dharmont reprezintă sindicatul pariilor. Ei vor avea în schimbul primei de 100.000 de franci dreptul exclusiv de a publica ziarul de călătorie al îndrăznețului explorator. Și cu și d. Henry Dharmont noteză în acest scop toate peripeziile călătoriei sale, sub titlul: „Aventurile extraordinare a trei șoreci pitici din Sumatra care au făcut înconjurul globului.”

Ce e cu șorecii?

D-nu Henry Dharmont, care e un călător pasionat, într'una din călătoriile întreprinse de d-sa acum vre-o două ani a fost și în insula Sumatra, (archipelagul Sondei, la sud-vestul Indochinei) unde a avut „rara fericire” după cum dice d-sa, să intre în posesiunea a câtorva „splendide specimente” de șoreci pitici. Am văzut la redacție acești șoreci pe cari originalul explorator îi poartă cu sine într'o cutie de lemn. Micul călător arătător, cu o blană șcheșă mai fină ca aceea a lutrilor de Alaska, cu câte cinci degete roze la fie-care picior, și fără oadă, șorecii americanului sunt într'adavăr foarte nostimi. Ciudatul călător îi iubește cu o dragoste părintească. Plângea aproape în tața noastră că pe drum spre redacție l'a murit un șorecel cu blana blondă, o raritate între rarități.

Atât de mult ține americanul la șorecii lui pitici, cari de alt-fel sunt și dresați, în cât plecând din Chicago ca să facă înconjurul globului n'a voit să se despartă de ei.

Alt pretext de pariuri: Trei din șorecii fură însemnați la urechi și fotografiați, ca să nu poată fi înlocuiți, și se puse câte un premiu de 5000 de franci pe capul fie-căruia din ei care va fi readus viu la Chicago.

În aceste condițiuni a plecat din Chicago ziaristul american care acum se află în București și care va ține în curând o conferință la Ateneu asupra ultimilor sale aventuri de călătorie.

Achitarea căpitanului Stratilescu

Sâmbătă a venit înaintea consiliului de rebel al divisiilor active din Dobrogea cu reședința în Constanța, procesul căpitanului Stratilescu din batalionul 6 Vânători, actualmente în garnizoana Sinaia, acuzat pentru furt de bani al ordinarului în calitate de contabil, delict prevăzut în articolul 241 din codul justiției militare.

Consiliul era prezidat de d. loc.-colonel Budișteanu din regimentul 9 Călărași, iar consilierii erau din d-nii maiorii Băjescu și Claudiu ș. căpitanii Bogdan și Dascalescu.

Fotoliul comisarului regal era ocupat de d. căpitan G. Berteu din infanterie, asistat de d. greșier Mihăescu (civil).

La orele 8 dimineața ședința se deschide. Sala ticsită de lume. Erau ofițeri din toate gradele și armele, magistrații și avocații civili.

S'a dat citire actelor acuzării din dosar și s'a luat interogatoriul inculpatului. Se ascultă apoi martorii.

Apărarea era susținută de d. căpitan Petroreanu din batalionul 6 Vânători și d. Emanuel Dan, avocat din București, care din întâmplare se găsea la consiliu fiind concentrat la manevră.

După ce comisarul regesc face rechizitoriul, domniile apărătorii, succesiv, ia cuvântul și dovedesc prin legile șoreci, civile și militare și prin diferitele decizii ale înaltei Curți de Casație că nu există prejudiciu, iar dacă ipotețic ar exista, este de natură ordinară civilă, neexistând vre-o deturnare a banilor Statului sau a administrației războiului. Prin urmare nu este furt și în consecință acuzatul nu poate fi condamnat.

În urma apărării, d. președinte al consiliului cere consiliului să răspundă următoarea chestiune:

Dacă căpitanul Stratilescu Ștefan din batalionul 6 Vânători este culpabil că în 1898 a sustras în mod fraudulos, suma de lei 102, bani ce aparțineau ordinarului omenilor și a cailor companiei I din acel corp, pe când se afla detașat la Mangalia.

După o deliberare de o jumătate oră, președintele citește verdictul prin care inculpatul este achitat, de ore-ce numai doi membri au răspuns da, iar majoritatea a răspuns nu.

INFORMAȚIUNI

D-nu I. Nenișescu, prefectul de Tulcea, în momentele când scriem aceste rânduri a anunțat că va sosi în Tulcea, pentru a își relua ocupațiile prefectoratuului, pe ziua de 17 sau 18 Septembrie. Tot de odată suntem bucuroși de a anunța că d-na Nenișescu fiind pe deplin restabilită va veni odată cu d-nu Nenișescu la Tulcea. Autoritățile și notabilii orașului se prepară pentru o primire deosebită.

În zilele de 13—15 Septembrie d-nu Victor Râmnicăneanu, consilier la Curtea de Apel din Galați, însoțit și de alte persoane, a vizitat împrejurimile orașului Babadag, cu care ocaziune a făcut și o partidă de vânătoare pe deplin reușită.

Suntem pozitiv informați că în primă-vara viitoare vor începe lucrările de desfășurare Dunăvețului, pentru a permite ast-fel trecerea peștilor de apă dulce din Dunăre în Razem, precum și pentru înălțarea nivelului lacurilor Razem și Babadag, care în vederea construirii noii linii ferate Tulcea-Babadag-Constanța vor trebui neapărat să devină navigabile. Un d. Inginer de la serviciul tehnic central al ministerului lucrărilor

publice a și făcut deja primele recunoșteri la fața locului.

Ni se afirmă că d-nu Mișu, substituit pe lângă tribunalul Tulcea, ar fi tras dilațiile trecute o sdravănă scărmanolă avocatului Măgură, doctor în drept.... de la Bruxelles, pentru-că acesta ar fi îndemnat pe veri o 40 de lipoveni să culgă cu forța o vie ce de drept nu le mai aparținea.

Felicităm pe d-nu Mișu pentru atitudinea demnă și corectă ce a avut în această ocazie, pentru-că tipul de mai sus nu știe nici de rușine nici de omenie. De cât, reprezentanții și gardienii, ordinii sociale — nu vorbim numai de d-nu Mișu — trebuie să ia măsuri mai severe în contra unor asemenea agenți provocatori, cari nu au curajul faptelor lor, dar sunt cu atât mai periculoși cu cât sunt de perverși și lingușitori.

D-nu Eugen I. Dinescu, licențiat în litere și drept, a fost numit profesor de limba Elenă și Filosofie la liceul din Tulcea. Tot de odată tinărul profesor a obținut și autorizația de a pleda, ca avocat, pe lângă toate instanțele judecătorești din Dobrogea, îi urăm deplin succes în noua sa carieră.

Odișiașul Gheorghe Constantin, autorul furtului de 400 mii lei comis la oficiul poștal din Constanța a fost prins la Tulcea.

Toți banii s'au găsit asupra hoțului, afară de 7800 lei.

La primul interogatoriul ce i s'a luat a declarat că n'are nici un complice.

În numărul viitor vom da detalii.

Din partea D-lui I. I. Florescu, sub-prefectul plășei Babadag, am primit în momentul punerii ziarului sub presă, o scrisoare deschisă, ca răspuns unor insulte și calomnii aduse în public d-sale de către d-nu inginer de pește V. Cordea. Regretăm că nu îi putem da loc chiar în numărul de față. În numărul viitor însă tinărul Cordea va fi pe deplin satisfăcut și credem că pentru multă vreme acestui tip îi va trece pofta să mai vorbescă fără a se gândi pe seama funcționarilor administrației.

Vom vedea dacă l'a mai rămas vre-un pic de onoare și de conștiință.

Anul acesta casa școlilor a dispus construcția pe seama sa încă a trei școle în plasa Babadag. Până acum sunt deci 10 localități de școală ce se vor construi în această plasă de către casa școlilor.

Duminică 14 Septembrie, a avut loc în comuna Congaz, din plasa Babadag, punerea pietrei fundamentale a bisericii-catedrale, din acea comună.

Ei deci a 5-a biserică din plasa Babadag, a cărei temelie s'a pus vara acesta; ceea-ce însemnă că atât autoritățile eclesiastice cât și d-l I. I. Florescu, subprefectul plășei Babadag, nu consideră ca o sinecură funcția ce i s'a încredințat. Serviciul religios s'a oficiat de

căetr P. C. Sa Economul Gheorghiu, protoiereul jud. Tulcea, însoțit de 12 preoți. Și cu această ocazie Pr. Andreescu, predicatorul eclesiastic al Dobrogei, a ținut sătenilor o prea frumoasă predică cu toad religios. Regretăm că asemenea predici precum și acelea ale P. C. Protoierei nu le posedăm pentru a le publica mai pe larg.

Direcțiunea școlii Armene din localitate reprezentând la finele anului școlar elevii, spre a da examen la școlile publice, ministerul instrucțiunii a dispus închiderea acestei școle.

Producțiunea medie pe hectarul de vie la localitatea numită „Ciair” e în anul acesta de 200 decalitri.

Anul acesta s'a înscris din Babadag, la externatul secundar din Tulcea, 4 elevi.

În zilele de 17—20 Septembrie corent, d-nu colonel Poroieneanu, inspectorul general al gendarmiei rurale, va inspecta toate secțiile de gendarmi din jud. Tulcea, însoțit fiind și de d-nu căpitan Atanasescu, comandantul companiei respective.

Festă Redacției

Lui Barea de la Dreptatea: Ești o sechură; de graba ești gelos pe col. Te știm noi că ai apucături de pește, stimabile.
D. N. București. Spune-ne mai precis adresă; să nu și se pară curios că am cam uitat-o. De alt-fel să nu crezi că faptul acesta ar înfuri asupra sentimentelor.

Quasi B. Nu și a ajuns prima copilărie; mi se pare că ai înțeles și altce. Incep a perde încrederea.
G...n. Tulcea. Nu te-am priceput de loc. Prea multă inimă în ce sens?
Nn. București. Acum te-ai convins ce fel de giuvaer e directorul?
Bb. Quansque... tandem?
V. Tulcea-București. Am auzit că ai fost en vogue la Sulina. Comme toujours, n'est mot. De cât, păcat de tinerul care plecase să te caute prin fundul Dunărei.
Adb. Loco. Mai lasă pesimismul. E un contrast prea isbitor între veselia lui... și tristețea d-tale. Dar tocmai contraatele astea fac frumusețea atât în poezie cât și în pictură; ergo și în afacerea care vă privește.
G. de B. V. Ți-a plăcut perdafu? Și încă ai văzut că e făcut cu tendință. Oi mersi și vești de ocupații.
Mogea. Încotro a fugit Lendry? I-am pierdut urma; vream să l aduc la Brăil. Dacă nu mi scrie cine strică?
C. Macin. Melancolia îți remite cele mai grațioase complimente, pentru delicata d-tale atențiune.
Ue!... Inteligente, Loco. De ce te ustură „Gurile Beie”? Nu-i adevărat, că nu poți împărți două p-le la trei măgari?
D-lul N. Cote-gole, Loco. Nunnai lâtra zadarnic, javră, dacă vrei să nu-ți ghioreș mașele și mai rău.

PREFECTURA JUD. TULCEA

PUBLICAȚIUNI

No. 8370—9 Sept, 1898

Domnul Grigore I. Burghilea, voind a deschide un stabiliment de băuturi spirtoase, în comuna Jurilofca din plasa Babadag. În conformitatea instrucțiunilor ministeriale inserate prin «Monitorul Oficial» No. 152 din 1867.
Se publică acesta spre cunoștința generală că, în termen de 40 zile de astăzi să se prezinte la această prefectură acei cari ar avea motive de a contesta morali-

litatea sa a denunța alte fapte ce ar cunoște că cad în greutatea nimitului.

No. 8337.—9 Sept, 1898.

Domnul Nechifor Jora, voind a deschide un stabiliment de băuturi spirtoase în comuna Jurilofca din plasa Babadag.

În conformitatea instrucțiunilor ministeriale inserate prin «Monitorul Oficial» No. 152 din 1867.

Se publică acesta spre cunoștința generală că, în termen de 40 zile de astăzi, să se prezinte la această prefectură acei cari ar avea motive de a contesta moralitatea sa a denunța alte fapte ce ar cunoște că cad în greutatea nimitului.

p. Prefect, **G. Cornescu**
Secretar, **Gr. Sandu**

ROMANIA

PRIMARIA COMUNEI TULCEA
PUBLICAȚIUNE

No. 12381—11 Septembrie 1898

La 28 Septembrie a. c., orele 3 p. m., se va ține licitație publică orală fără supra-oferte, în pretoriul acestei primării, pentru aprovizionarea unei cantități de 60.000 kgr. cărbuni cardif, necesari comunei pentru încălzitul autorităților comunale în iarna anului curent 1898/99.

Condițiunile furnisării se pot vedea în toate zilele de lucru la secretariatul primăriei, iar licitația se va ține în conformitatea art. 68—79 din legea comptabilității publice.

Concurenții spre a fi admiși la licitație vor fi însoțiți de o garanție provizorie de 200 lei.

Primar, **Dinescu**
Secretar, **Gavriiu**

Aparatul Electric
„SANATATEA”

inventat de
ION PETRESCU-CARPINIȘEANU

Cu mult superior tuturor celor din străinătate, fiind construit în toate părțile lui după principiile științei adevărate; modele de diferite mărimi și forme, spre a satisface exigențele variate ale publicului, vindecă: boala de stomac, Reumatism, boala de ochi, de urechi, boala nervoasă în genere și are o influență imediată și salutară asupra organelor Genito-Urinare și prin stimulațiunea ce imprimă tuturor funcțiunilor organismului, dându-le o mare vitalitate, îl face apt a elimina principiile tuturor bolilor, ori ce numire ar avea.

Modele cu prețuri de la 3—6 lei se află de vânzare în Constanța la librăria d-lui D. Nicolăescu.

FABRICA DE APE GAZOASE CHIMICE PURE
Alexandru Andreescu
— FARMACIST —

Luând însumi direcțiunea fabricii, fac cunoscut numeroșii mele clienți și onor. public, că am montat-o din nou cu diferite aparate sistemul cel mai nou și nu întrebunțez în fabricațiune de cât acid carbonic lichid.

La Tipografia Dimitrie Nicolăescu din Constanța, se execută oricel lucrări atingătoare de această branșă.

DE INCHIRIAT una cameră mobilată. A se adresa strada Mircea cel Mare No. 85.

Primul Magazin și Atelier de Pălării

— GALANTERIE —

STEFAN IONESCU

TULCEA. — Strada Elisabeta Domna. — TULCEA

Am onore a înconștința pe Onor. Clienții că, pentru sezonul de vară, am scos în vânzare în cantități mari, cu tot felul de pălării pentru bărbați și copii, precum și tot felul de articole de galanterie, cravate, batiste, mănuși, ciorapi, galere, parfumărie, etc. etc., PREȚURI REDUSE, servicial prompt. Se primenesc și comande pentru confecțiuni de pălării după dorință.

Cu stimă
Stefan Ionescu.

Am onore de a aduce la cunoștința Onor. Public ca cu începere de la 1 Mai 1898

s'a restaurat și mobilat din nou
HOTEL NAȚIONAL
— BABADAG —

precum:

Restaurant, Berărie și Cafenea

unde domnii vizitatori vor găsi o BUCATARIE alasă, mâncări române-orientale, GRADINA în curte. În toate serile o orchestra națională va distra pe Onor. vizitatori. Serviciu prompt și prețurile moderate.

Cu deosebită stimă
Antreprenor, **N. Bănicescu**

JULIUS GRAN
BABADAG

Am onore a înconștința pe onor. public că am asortat Magazinul, în cantități mari, cu tot felul de

Băuturi, Coloniale și delicatose

Prospete și de prima calitate.

Asemenea cu tot felul de unelte și obiecte pentru construcțiunile de case, etc., brăsoce, balamale, zăvoare ivere, rânțele, etc., etc.

Pe lângă articolele de Coloniale și ferărie, mai posed și un bogat asortiment de obiecte de menajă sticlărie, porcelanari, scaune etc.

Papier HIGH-LIFE

Fumez-le

PANAMA

On ne fumez pas.

Depôt G-1: **Cresnga & Comp.** — București, Str. Șepcarilor.

Hărta Panama, — un produs cu totul special al fabricelor Abad's din Franța, — este fabricată din olandă amestecată cu orez, din care s'a extras cu desvîrșire bumbacul, ținându-se chimicește seamă de cantitatea de grăsime și de aromă a tutunurilor românești, scrupulos analizate în laboratoarele d-lui Pasteur savantul bacteriolog din Franța. Decl. 1) Nu îngrăște țigara; 2) Nu stinge țigara de fel; 3) Nu știrie gâtul.
Garanții complete și legale în contra falsificării.

NOUA LIBRARIE ȘI PAPETARIE „ROMANA”
— BABADAG —
VICTOR WELTER

Am onore a aduce la cunoștința Onor. Public și în special d-lor: Invățători, Primari și Notari din prin comunele rurale, că cu începere de la 1 Iunie 1898, **am deschis și asortat**, noul meu magazin cu tot felul de material necesar cancelariilor oricărui autorități.

Asemenea am adus un mare asortiment de cărți școlare, literare și științifice, precum și un stoc considerabil de rechizițe școlare, toate în vederea premiilor de ast-timp pentru elevi, prețuri foarte avantajoșe.

TABLOURILE

M. M. L. L. Regele și Regina și A. A. L. L. R. R. Principele și Principesa României

Precum și diferite altele cu peisaje

Se află de vânzare la Librăria D. Nicolăescu, din Constanța.

Girant responsabil: **I. POIUVICIU.**

TIP. „ROMANA”, **DIMITRIE NICOLAESCU.** — CONSTANȚA